

بررسی رابطه‌ی بین نگرش مذهبی و رضایتمندی زناشویی (نمونه مورد مطالعه: دانشجویان متأهل دانشگاه علمی کاربردی بوشهر)

آمنه عباسی

دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، عضو علمی دانشگاه پیام نور، ایران.

چکیده

در پژوهش حاضر که به منظور بررسی رابطه بین نگرش مذهبی و رضایتمندی زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه علمی کاربردی بوشهر انجام شده، پس از طی مراحل مقدماتی و مرور مبانی نظری تحقیق، نظریه میدانی لوین به عنوان چارچوب نظری تحقیق حاضر انتخاب شده است. روش مورد استفاده در این پژوهش، روش پیمایشی و شیوه‌ی گردآوری اطلاعات نیز از طریق پرسشنامه‌ی ساختارمندی است با تعداد نمونه‌ی ۱۲۰ نفر که به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند. بر اساس یافته‌های این تحقیق، روابط معناداری بین متغیر وابسته‌ی رضایتمندی زناشویی و متغیرهای مستقل نگرش مذهبی، سن، درآمد خانواده و تحصیلات وجود دارد. نتایج به دست آمده از رگرسیون نشان می‌دهند که سه متغیر درآمد خانواده، نگرش مذهبی و تحصیلات ۵۴ درصد از واریانس رضایتمندی زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند.

واژگان کلیدی: نگرش مذهبی، رضایتمندی زناشویی، دانشجویان

عنوان مقاله: بررسی رابطه‌ی بین نگرش مذهبی و رضایتمندی زناشویی (نمونه مورد مطالعه: دانشجویان متأهل دانشگاه علمی کاربردی بوشهر)
دوره ۲ / شماره ۳ / پاییز ۱۳۹۷ / ص ۹-۱۸

مقدمه

ازدواج امری است مهم و سرنوشت‌ساز، کامیابی یا شکست در آن، در زندگی آینده تأثیر بسزایی دارد. همسر خوب و موافق، زندگی را قرین آرامش و آسایش می‌کند و زمینه را برای پرورش استعدادهای درونی و ترقی و تعالی فراهم می‌سازد، برعکس شکست در ازدواج موجب یأس و دلسردی می‌شود و استعدادهای درونی را از حرکت و تکامل باز می‌دارد (امینی، ۱۳۸۱).

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «بعد از اسلام که بالاترین نعمتهاست، همسر خوب و شایسته بزرگترین نعمت زندگی است». در واقع یکی از مهم‌ترین انتخابهای آدمی در زندگی، انتخاب همسر است، زیرا بدین وسیله فرد به تشکیل سازمان پرداخته و این امر در زندگی شخصی و اجتماعی و تربیت فرزندان تأثیر بسزایی دارد. اهمیت این انتخاب به قدری است که سعادت، رضایت و یا ناکامی‌های آدمی در زندگی را تا حدی می‌توان به چگونگی این انتخاب مربوط دانست (نجاتی، ۱۳۸۳). خانواده به عنوان نهادی برای رشد عاطفی و اجتماعی افراد شناخته می‌شود (میرفردی و شایانی، ۱۳۹۳) و استواری و استحکام خانواده به ازدواج و رابطه‌ی زناشویی پایدار و بنیادین بستگی دارد، یعنی هرگونه تزلزل و سستی در رضایت زناشویی افزون بر آنکه آرامش زوجها را مختل می‌کند، بقا و دوام خانواده را نیز در معرض خطر قرار می‌دهد. در ازدواج آنچه که بسیار حائز اهمیت است رضایت زناشویی است که در تعریف آن کارشناسان متفق القول بر این باورند که رضایتمندی زناشویی به ارزیابی ذهنی دو طرف از کیفیت رابطه اشاره دارد (نجاتی، ۱۳۸۳).

ساروخانی رضایت زناشویی را یک متغیر نگرشی می‌داند که بر اساس آن رضایت زوجی به عنوان خصوصیت فردی زن و شوهر محسوب می‌شود. بر پایه این تعریف، رضایت زناشویی در واقع نگرش مثبت و لذت‌بخشی است که زن و شوهر از جنبه‌های گوناگون خود دارند و نارضایتی زناشویی در واقع نگرش منفی و ناخشنود از جنبه‌های گوناگون روابط زناشویی است. همچنین الیس رضایتمندی زناشویی را حاصل مبادله رفتارهای پاداش‌بخش می‌داند. این نظریه‌پرداز رضایت زناشویی را زمانی لذت تجربه شده توسط زن یا شوهر می‌داند که همه جنبه‌های ازدواجشان را در نظر گرفته باشند. رضایت در این دیدگاه یک متغیر نگرشی است که از خصوصیات فردی زن و شوهر محسوب می‌شود (امینی، ۱۳۸۱). مؤلفه‌های رضایت زناشویی عبارتند از: رضایت، مسائل شخصی، ارتباط زناشویی، مهارت حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های مربوط به اوقات فراغت، روابط جنسی، فرزندان و فرزندپروری، خانواده و دوستان و جهت‌گیری مذهبی (فرخجسته و دیگران، ۱۳۹۳).

از آنجایی که دین و دینداری از جمله متغیرهای مهم انسانی است که با پدیده‌های مختلف مانند رضایتمندی مرتبط دانسته شده است (محمدپور و دیگران، ۱۳۹۴) لذا این مقاله، به بررسی رابطه بین نگرش‌های مذهبی و رضایتمندی زناشویی در بین دانشجویان متأهل دانشگاه علمی کاربردی بوشهر می‌پردازد. در این راستا به دنبال این است که رضایتمندی زناشویی را به عنوان ارزیابی ذهنی زن و شوهر از کیفیت رابطه بررسی نماید.

در عصر حاضر به دنبال تغییرات سریع اقتصادی و اجتماعی، اساس روابط زناشویی و خانواده تا حدود زیادی تضعیف شده است. ضعیف شدن روابط زناشویی، باعث تضعیف ازدواج و روابط و هنجارهای درون خانواده می‌شود و همین امر باعث به هم خوردن روابط، تجزیه‌ی خانواده‌ها و در نهایت بروز انحرافات کوچک و بزرگ درون خانواده‌ها شده است (شیخی، ۱۳۷۳). در سال‌های اخیر در کشورهای جهان و از جمله ایران ساختار خانواده‌ها چنان سست شده که دیگر به ندرت مرگ می‌تواند میان زوجها جدایی افکند. آمار طلاق و خشونت‌های خانوادگی هر ساله رو به افزایش است (میرخشتی، ۱۳۷۵). به همین جهت ضروری است با دیدی واقع‌بینانه به بررسی عوامل مؤثر بر رضایتمندی زناشویی پرداخت و بدین وسیله جهت کاهش ازدواج‌های ناموفق تلاش نموده و سعی بر افزایش رضایت و شادکامی ازدواج‌های موجود نمود.

- بررسی میزان رضایتمندی زناشویی در بین دانشجویان متأهل.

- بررسی میزان نگرش مذهبی در بین دانشجویان متأهل.

- بررسی تأثیر نگرش مذهبی بر رضایتمندی زناشویی دانشجویان متأهل.

مروری بر تحقیقات انجام شده

در این بخش، نتایج تعدادی از تحقیقات داخلی و خارجی در ارتباط با موضوع تحقیق، ارائه می‌شود.

خداپناهی و خوانین‌زاده (۱۳۷۹) در تحقیقی که انجام داده به این نتیجه رسیده است که افرادی که دارای تقیدات مذهبی خیلی زیاد بودند نسبت به افرادی که تقید مذهبی زیادی نداشتند از رضایت زناشویی بالاتری برخوردار بودند و افرادی که دارای تقیدات مذهبی زیادی بودند نسبت به افرادی که تقید مذهبی متوسطی داشتند از رضایت زناشویی بیشتری برخوردار بودند و همچنین افرادی که دارای تقیدات مذهبی متوسط بودند نسبت به افرادی که دارای تقیدات مذهبی کمی بودند از رضایت زناشویی بالاتری برخوردار بودند (خداپناهی و خوانین‌زاده، ۱۳۷۹).

کجباف و دیگران (۱۳۸۴) تحقیقی با عنوان «بررسی رابطه بین هیجان‌خواهی و میزان رضایت زناشویی» در اراک انجام داده‌اند. نتایج این تحقیق نشان داد که بین هیجان‌خواهی و میزان رضایت زناشویی رابطه منفی وجود دارد. همچنین بر اساس این تحقیق رابطه منفی بین هیجان‌خواهی و طول مدت زناشویی وجود دارد. همچنین بر اساس نتایج این تحقیق تفاوت میانگین نمرات هیجان‌خواهی مردان و زنان و نیز زوج‌های رضایتمند و نارضایتمند معنادار بوده است (کجباف و دیگران، ۱۳۸۴).

شیکفورد و باس (۲۰۰۰) تحقیقی را با عنوان «رضایتمندی زناشویی و آسیب‌های ازدواج» در آمریکا انجام داده‌اند. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که رضایتمندی زناشویی در ارتباط با شخصیت خیانت‌کننده همسر قرار دارد و همسرانی که رضایتمندی زناشویی کمتری دارند بیشتر به سمت خیانت به همسرشان کشیده می‌شوند (Shackelford & Buss).

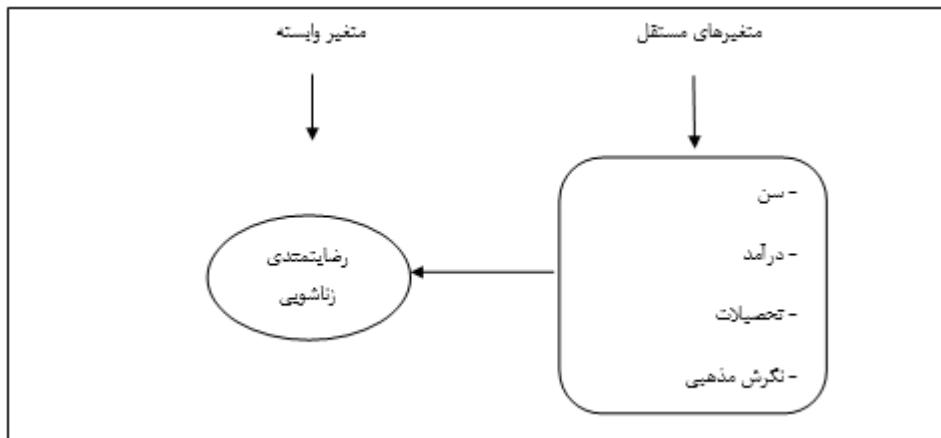
اوپریسان و کریستی (۲۰۱۲) تحقیقی را با عنوان «تأثیر چند متغیر بر رضایتمندی زناشویی» در آمریکا انجام دادند. نتایج این تحقیق نشان داد که رضایتمندی زناشویی بیشتر از آنکه متأثر از عامل تعداد سال‌هایی که زوجها کنار هم زندگی می‌کنند باشد، از عواملی از قبیل اعتماد به نفس و توانایی برقراری ارتباط با زوج تأثیر می‌پذیرد (Oprisan & Cristea).

رویکردهای نظری

در ارتباط با رضایتمندی زناشویی نظریات مختلفی وجود دارد که به صورت اختصار در زیر به آنها اشاره می‌شود.

ویلیام گلاسر (۱۹۹۸) روانپزشک آمریکایی در دیدگاه خود که به نظریه‌ی انتخاب مشهور است، رفتار را شامل چهار مؤلفه‌ی عملکرد و تفکر به‌طور مستقیم می‌داند که بر مؤلفه‌های احساس و فیزیولوژی به‌طور غیرمستقیم کنترل دارند. تأکید اساسی نظریه‌ی انتخاب بر دو مؤلفه‌ی عملکرد و تفکر می‌باشد. از مفاهیم دیگر این نظریه می‌توان به مفهوم روانشناسی کنترل بیرونی اشاره نمود. منظور از روانشناسی کنترل بیرونی این است که همسران در روابطشان سعی در کنترل طرف مقابل دارند و از هفت عادت تخریبگر کنترل بیرونی استفاده می‌کنند. این هفت عادت عبارتند از: ۱: عیب‌جویی یا انتقاد، ۲: سرزنش، ۳: شکوه و گلایه، ۴: نق و غرغر، ۵: تهدید، ۶: تنبیه و ۷: حق حساب یا باج دادن برای تحت کنترل درآوردن دیگری. به نظر گلاسر در صورتی که همسران تلاش کنند که دست از این عادات بردارند و به جای آن، هفت عادت مهرورزی را جایگزین نمایند، از میزان مشکلات آنها

شکل شماره ۱- مدل تجربی تحقیق

فرضیات تحقیق:

مهمترین فرضیات مطرح شده در این تحقیق، عبارتند از:

- ۱- بین سن همسران و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد.
- ۲- بین درآمد خانواده و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد.
- ۳- بین تحصیلات همسران و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد.
- ۴- بین نگرش مذهبی و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد.

روش‌شناسی تحقیق

روش مورد استفاده در این مقاله پیمایشی است. جمع‌آوری اطلاعات به طریق پرسشنامه انجام شده است. جامعه آماری مورد مطالعه، دانشجویان متأهل دانشگاه علمی کاربردی شهر بوشهر در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ می‌باشد. با توجه به گزارش دانشگاه تعداد ۳۵۰۰ دانشجوی متأهل در دانشگاه علمی کاربردی شهر بوشهر در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ مشغول تحصیل می‌باشند. در این مقاله، برای حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است. حجم نمونه ۳۴۶ نفر به دست آمد که به دلیل عدم دسترسی به تمامی دانشجویان متأهل این دانشگاه در نهایت تعداد ۱۲۰ پرسشنامه، تکمیل گردید. هم‌چنین از شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده برای انتخاب نمونه‌ها استفاده گردید. در پژوهش حاضر، جهت سنجش اعتبار ابزار تحقیق، از اعتبار صوری استفاده شده و برای سنجش پایایی ابزار سنجش (پرسشنامه)، ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردیده است. متغیرهای مستقل تحقیق، عبارتند از: سن؛ که به معنای تعداد سالهای کاملی است که از لحظه تولد تا زمان تحقیق از عمر پاسخگو می‌گذرد، این متغیر در این تحقیق به صورت سؤال از سن پاسخگو که در مقیاس فاصله‌ای است سنجیده شده است. جنس؛ بیانگر صفات بیولوژیکی پاسخگو از نظر مرد و زن بودن است که این متغیر، با دو گزینه زن و مرد در سطح مقیاس اسمی قابل سنجش است. میزان تحصیلات؛ به معنای مدرکی است که در پایان هر دوره تحصیلی توسط سازمان‌های مربوطه اعم از آموزش و پرورش، دانشگاه، حوزه علمیه و ... صادر شده است. این متغیر به صورت سؤال از سال تحصیلی افراد در این پژوهش سنجیده شده است.

نگرش مذهبی؛ منظور از این متغیر بینش و دیدگاه مذهبی افراد است. برای سنجش عملی این متغیر از آزمون نگرش‌سنج مذهبی پس از انطباق با شرایط جامعه آماری مورد نظر استفاده شده است. این متغیر با استفاده از طیف لیکرت و در ۵ گویه، سنجیده می‌شود. متغیر وابسته تحقیق عبارت است از: رضایتمندی زناشویی؛ که به معنای احساس ذهنی رضایت، خشنودی و لذت تجربه

شده در هر یک زوجین، زمانی که جنبه‌های مختلف زندگی مشترک خود را در نظر می‌گیرند. این متغیر بر اساس پرسشنامه

رضایتمندی اجتماعی عنایتی و ولایتی و عدل و انصاف؛ علوم پایه اجتماعی، پژوهش‌های روانشناختی، دوره ۳۴، شماره ۳، شهریور ۱۳۹۱، صفحه ۱۴ تا ۲۴

ISSN: 2588-3976

<http://www.Tajournals.com>

گویه برابر ۰/۷۳ و برای رضایتمندی زناشویی با تعداد ۲۴ گویه برابر ۰/۸۶ می‌باشد.

یافته‌های تحقیق

داده‌های تحقیق، حاصل استخراج پرسشنامه‌هایی است که توسط ۱۲۰ نفر از دانشجویان متأهل دانشگاه علمی کاربردی بوشهر تکمیل گردید و اساس تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش حاضر قرار گرفته است. تجزیه و تحلیل داده‌ها، به وسیله شاخص‌های آمار توصیفی، جداول متقاطع ضرایب همبستگی و رگرسیون چندمتغیره، صورت گرفت. جدول شماره ۱، توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنس، جدول شماره ۲، توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سال تحصیلی، جدول شماره ۳، توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن، جدول شماره ۴، توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب درآمد ماهیانه خانواده، جدول شماره ۵، توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب مدت زمان ازدواج و جدول شماره ۶، توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تعداد فرزندان را نشان می‌دهند؛ بر اساس جدول شماره ۱، ۸۸/۳ درصد از پاسخگویان زن و ۱۱/۷ درصد از پاسخگویان مرد می‌باشند. بر اساس جدول شماره ۲، ۵ درصد از پاسخگویان سال اولی، ۳۱/۷ درصد سال دومی، ۱۰/۸ درصد سال سوم و ۵۲/۵ درصد سال چهارمی می‌باشند. بر اساس جدول شماره ۳، ۱۰/۸ درصد از پاسخگویان در گروه سنی بین ۱۹-۲۱ سال، ۴۹/۲ درصد در گروه سنی ۲۲-۲۴ سال، ۲۸/۳ درصد در گروه سنی ۲۵-۲۸ سال و ۱۱/۷ درصد نیز در گروه سنی بالاتر از ۲۹ سال قرار دارند. بر اساس جدول شماره ۴، ۱۶/۷ درصد از پاسخگویان دارای درآمد کمتر از ۵۰۰۰۰۰ تومان، ۶۵/۸ درصد دارای درآمد بین ۷۹۹۰۰۰-۶۰۰۰۰۰ تومان و ۱۷/۵ درصد از پاسخگویان نیز دارای درآمد بالاتر از ۸۰۰۰۰۰ تومان می‌باشند. بر اساس جدول شماره ۵، ۴۹/۲ درصد از پاسخگویان دارای مدت زمان ازدواج ۱ سال، ۲۸/۳ درصد دارای مدت زمان ازدواج ۲ سال، ۱۱/۷ درصد دارای مدت زمان ازدواج ۳ سال و ۱۰/۸ درصد نیز دارای مدت زمان ازدواج ۴ سال و بیشتر بوده‌اند. بر اساس جدول شماره ۶، ۸۳/۴ درصد از پاسخگویان دارای ۱ فرزند، ۱۰/۸ درصد دارای دو فرزند و ۵/۸ درصد نیز دارای ۳ فرزند بوده‌اند.

جدول شماره ۱- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنس

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۱۰۶	۸۸/۳
مرد	۱۴	۱۱/۷
کل	۱۲۰	۱۰۰

جدول شماره ۲- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سال تحصیلی

سال تحصیلی	فراوانی	درصد
سال اول	۶	۵
سال دوم	۳۸	۳۱/۷
سال سوم	۱۳	۱۰/۸
سال چهارم	۶۳	۵۲/۵
کل	۱۲۰	۱۰۰

جدول شماره ۳- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن

سن	فراوانی	درصد
۱۹-۲۱	۱۳	۱۰/۸
۲۲-۲۴	۵۹	۴۹/۲
۲۵-۲۸	۳۴	۲۸/۳

جدول شماره ۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب درآمد

درصد	فراوانی	درآمد
۱۶/۷	۲۰	کمتر از ۵۰۰۰۰۰ تومان
۶۵/۸	۷۹	۷۹۹۰۰۰ - ۶۰۰۰۰۰ تومان
۱۷/۵	۲۱	۸۰۰۰۰۰ تومان به بالا
۱۰۰	۱۲۰	کل

جدول شماره ۵- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب مدت زمان ازدواج

درصد	فراوانی	مدت زمان ازدواج
۴۹/۲	۵۹	یک سال
۳۸/۳	۳۴	دو سال
۱۱/۷	۱۴	سه سال
۱۰/۸	۱۳	چهار سال به بالا
۱۰۰	۱۲۰	کل

جدول شماره ۶- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تعداد فرزندان

درصد	فراوانی	تعداد فرزندان
۸۳/۴	۱۰۰	یک فرزند
۱۰/۸	۱۳	دو فرزند
۵/۸	۷	سه فرزند
۱۰۰	۱۲۰	کل

بررسی فرضیه‌ها

آزمون فرضیات تحقیق، با استفاده از تکنیک‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل واریانس انجام شد. جدول شماره ۷ ضریب همبستگی پیرسون برای متغیرهای مستقل نگرش مذهبی، درآمد و سن با متغیر وابسته رضایتمندی زناشویی را نشان می‌دهد و جدول شماره ۸ تحلیل واریانس برای متغیر مستقل تحصیلات و متغیر وابسته رضایتمندی زناشویی را نشان می‌دهد. همان‌گونه که آمارهای جدول شماره ۷ نشان می‌دهد بین متغیر نگرش مذهبی ($r=0/329$) با رضایتمندی زناشویی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین بین متغیرهای سن ($r=-0/308$) و درآمد ($r=-0/485$) با رضایتمندی زناشویی رابطه منفی و

معنی‌داری وجود دارد. بر اساس آمارهای جدول شماره ۸ نیز بین متغیر تحصیلات ($sig=0/005$) با رضایتمندی زناشویی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

جدول شماره ۷- همبستگی بین متغیرهای مستقل و رضایتمندی زناشویی

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	پیرسون ضریب	سطح معنی‌داری
سن	۲۲	۰/۸	-۰/۳۰۸	۰/۰۰۱
درآمد	۶۵۱۰۰۰	۰/۵	-۰/۴۸۵	۰/۰۰۱

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F مقدار	سطح معنی داری
تحصیلات	بین گروهها	۱۳۴۲/۰۸۰	۳	۴۴۷/۳۶۰	۴/۵۱۰	۰/۰۰۵
	درون گروهها	۱۱۵۰۵/۷۱۱	۱۱۶	۹۹/۱۸۷		
	جمع	۱۲۷۸/۷۹۲	۱۱۹	-		

نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره

جدول شماره ۹ مربوط به تحلیل چندمتغیره متغیرهای مستقل جهت پیش‌بینی متغیر وابسته رضایتمندی زناشویی می‌باشد. در این جا کل متغیرهای مستقل، به شیوه گام به گام وارد معادله شدند و سه متغیر درآمد، نگرش مذهبی و تحصیلات، در معادله باقی ماندند. همان‌طور که در جدول شماره ۹ ملاحظه می‌شود، آزمون T نشان می‌دهد که ضریب بتا برای این متغیرها حداقل در سطح ۹۵ درصد اطمینان، از لحاظ آماری معنادار است. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که بین این چهار متغیر و رضایتمندی زناشویی همبستگی معناداری وجود دارد؛ به این معنا که هر چه درآمد، تعداد فرزندان و تحصیلات افراد افزایش یافته رضایتمندی زناشویی آنها کاهش می‌یابد و هر چه نگرش مذهبی افراد افزایش یافته رضایتمندی زناشویی آنها نیز افزایش می‌یابد. به طور کلی این متغیرها به میزان ۵۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته رضایتمندی زناشویی را پیش‌بینی می‌نمایند ($R^2 = 0/499$).

جدول شماره ۹- عناصر متغیرهای مستقل درون معادله برای پیش‌بینی رضایتمندی زناشویی

مرحله	نام متغیرها	ضریب B	ضریب Beta	آزمون T	Sig.T
اول	درآمد	-۱/۴۰۷	-۰/۵۷۷	-۹/۱۲۳	۰/۰۰۰
دوم	نگرش مذهبی	۱/۵۹۶	۰/۲۷۹	۳/۵۶۶	۰/۰۰۱
سوم	تحصیلات	-۱/۹۸۶	-۰/۱۹۵	-۲/۶۷۹	۰/۰۰۸

بحث و نتیجه‌گیری

استواری و استحکام خانواده به ازدواج و رابطه‌ی زناشویی پایدار و بنیادین بستگی دارد، یعنی هرگونه تزلزل و سستی در رضایت زناشویی افزون بر آنکه آرامش زوجها را مختل می‌کند، بقا و دوام خانواده را نیز در معرض خطر قرار می‌دهد. بر اساس یافته‌های تحقیق، رابطه معنی‌داری بین متغیرهای سن ($r = -0/308$)، درآمد ($r = -0/485$)، نگرش مذهبی ($r = 0/329$) و تحصیلات ($\text{sig} = 0/005$) با رضایتمندی زناشویی وجود دارد. همان‌گونه که ملاحظه شد این نتایج، مؤید چارچوب نظری این پژوهش است که متغیرهای مستقل تحقیق از آن استنباط شده است. نتایج رگرسیون چندمتغیره نشان می‌دهد که متغیر وابسته رضایتمندی زناشویی، مستقیماً تحت تأثیر متغیرهای درآمد ($\text{Beta} = -0/588$)، نگرش مذهبی ($\text{Beta} = 0/279$) و تحصیلات ($\text{Beta} = -0/195$) قرار گرفته است؛ و در مجموع این متغیرها توانسته‌اند مقدار ۵۰ درصد از تغییرات این متغیر وابسته را توضیح دهند. رضایت

زناشویی به معنای انطباق وضعیتی است که وجود دارد با وضعیتی است که مورد انتظار است. بنابراین رضایت زناشویی وقتی وجود دارد که وضعیتی که وجود دارد در رابطه زناشویی با وضعیت مورد انتظار و دلخواه فرد منطبق نداشته باشد (KSSN 1588-3976 <http://www.Tajournals.com>)
نگرش‌های مذهبی در تمامی عرصه‌های زندگی انسانی قدرت تجلی پیدا می‌کنند، لذا بررسی تأثیر این نگرش‌ها بر رضایتمندی زناشویی افراد بسیار حائز اهمیت می‌باشد. نتایج این تحقیق، با نظریه میدانی لوین- که چارچوب نظری و مدل این تحقیق از این دیدگاه اقتباس شده- همخوانی دارد و این دیدگاه را تأیید می‌کند. نظریه میدانی لوین شامل سه اصل کلی است: ۱- رفتار آدمی تابع چگونگی میدانی است که به هنگام وقوع آن رفتار وجود دارد، ۲- تجربه با کل وضعیتی که اجزایش با آن متفاوت هستند آغاز می‌شود، ۳- شخص معین به کمک موضع‌شناسی مجسم می‌گردد. با استفاده از این دیدگاه صورت ذهنی رفتار، همچنین رضایت زن و شوهر بوسیله عوامل مختلف فردی و محیطی مورد تبیین قرار می‌گیرند. بر اساس این نظریه چهار متغیر زیر به عنوان متغیرهای تبیین‌کننده رضایت زن و شوهر در نظر گرفته می‌شود. الف) وضعیت اقتصادی، ب) شرایط فردی و خانوادگی، ج) آگاهی، د) ارزش‌ها. یکی از مراحل بسیار ضروری پایان هر پژوهشی، ارائه پیشنهادات و راهکارها برای پژوهش‌های آتی و همچنین سازمان‌های مربوطه است. از آنجا که خانواده به عنوان مهم‌ترین نهاد جامعه تلقی می‌شود و کوچکترین خللی در آن می‌تواند کل حیات اجتماعی یک جامعه را تحت تأثیر قرار دهد، لذا بسیار ضروری است که راهکارهایی جهت بهبود رضایتمندی زناشویی در خانواده اندیشیده شود تا در نهایت شاهد خانواده‌هایی باثبات و سالم در جامعه باشیم. با توجه به نتایج به دست آمده از این تحقیق، می‌توان عناصری را که در افزایش رضایتمندی زناشویی تأثیرگذار می‌باشند، شناسایی نمود و راهکارهایی را جهت تقویت آنها پیشنهاد کرد. از جمله این عناصر مهم می‌توان به نگرش مذهبی اشاره نمود. در این راستا مهم‌ترین پیشنهادات ارائه شده توسط این مقاله به صورت زیر می‌باشد:

- ۱- نگرش مذهبی به عنوان متغیر تأثیرگذار بر رضایتمندی زناشویی را با استفاده از نهادهای فرهنگی جامعه می‌توان ارتقا داد. از آنجا که امروزه رسانه‌ها تأثیر بسیار زیادی بر افکار افراد جامعه دارند، لذا می‌توان با ساخت فیلم‌ها و سریال‌های جذاب جهت ارتقای نگرش مذهبی افراد جامعه تلاش نمود.
- ۲- یکی دیگر از نهادهای مؤثر در ارتقای نگرش مذهبی افراد، می‌توان به نهادهای آموزشی اشاره نمود. لذا انجام برنامه‌های فرهنگی مذهبی جذاب در مدارس و دانشگاه‌ها می‌تواند کمک بسیاری جهت ارتقای نگرش مذهبی افراد جامعه نماید.
- ۳- از دیگر راهکارها جهت ارتقای نگرش مذهبی افراد جامعه می‌توان به فعالیت سازمان‌های غیردولتی اشاره نمود. این سازمان‌ها می‌توانند با فعالیت‌های فرهنگی خود کمک بسیاری جهت ارتقای نگرش مذهبی افراد جامعه نمایند.

مراجع

- امینی، ابراهیم (۱۳۸۱). همسر/ری، ویرایش دوم، قم: انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم.
- خدایپناهی، محمدکریم، خوانین‌زاده سریزدی، مرجان (۱۳۷۹). بررسی نقش ساخت شخصیت در جهت‌گیری مذهبی دانشجویان. *مجله روانشناسی*، ۴(۲) (پیاپی ۱۴): ۱۸۵-۲۰۴.
- شیخی، محمدتقی (۱۳۷۳). *مقدمه‌ای بر مبانی جمعیت‌شناسی*. تهران: انتشارات آرام.
- فرخجسته، وحیده‌السادات، عبدالهی، راشن. قاسم‌زاده، سوگند (۱۳۹۳). مقایسه سبک زندگی، سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی در زنان معتاد شهر تهران. *نشریه پژوهش‌های انتظامی-اجتماعی خانواده*. شماره ۲، دوره دوم، بهار و تابستان: ۳۳-۵.
- کجیاف، محمدباقر، نشاط‌دوست، حمیدطاهر، خالویی، قاسم (۱۳۸۴). بررسی رابطه بین هیجان‌خواهی و میزان رضایت زناشویی. *دانشور رفتار*، ۱۲(۱۰) (ویژه مقالات روانشناسی ۴): ۶۹-۷۸.
- گشمردی، نوشین (۱۳۸۰). بررسی رابطه بین رضایت شغلی و رضایت از زندگی زناشویی در زنان شاغل شهر بوشهر. پایان‌نامه کارشناسی، رشته علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور مرکز بوشهر.

• گلاسر، ویلیام. گلاسر، کارلین (۱۳۸۴). ازدواج بدون شکست. ترجمه سمیه خوش نیت و هدی برازنده. مشهد: انتشارات محقق.

فصلنامه علمی تخصصی روانشناسی، علوم اجتماعی و مشاوره، دوره ۳، شماره ۳، تابستان ۱۳۹۱، تهران: ۱۸

• محمدپور، مه‌ری. شاکری‌نیا، ایرج. رضانی، فریدون (۱۳۹۴). رابطه احساس امنیت، دینداری و بهداشت روانی. *فصلنامه علمی تخصصی روانشناسی، علوم اجتماعی و مشاوره*، دوره ۳، شماره ۳، تابستان ۱۳۹۱، تهران: ۱۸. ISSN: 2588-3976 <http://www.Tajournals.com>

زنان. نشریه پژوهش‌های انتظامی-اجتماعی خانواده، شماره ۴، دوره سوم، بهار و تابستان: ۳۸-۲۳.

• میرفردی، اصغر. شایانی، زهرا (۱۳۹۳). تحلیلی از ابعاد خشونت علیه زنان و ابعاد دینداری. نشریه پژوهش‌های انتظامی-اجتماعی خانواده، شماره ۳، دوره دوم، پاییز و زمستان: ۱۸۵-۱۷۲.

• Cox, W.M, Klinger, E. Motivatioanal structure: Relationship with substance use and processes of change. *Addictive Behaviors* 2002; 27: 925-940.

• Cox, W.M, Klinger, E. *Handbook of motivational counseling: Motivationg people for change* 2004; London: Wiley.

• Oprisan, E, Cristea, D. A few variables of influence in the concept of marital satisfaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 2012; vol.33: 468-472.

• Shackelford, T.K, Buss, D.M. Marital satisfaction and spousal cost-infliction. *Personality and Individual Differences* 2000; vol.28, Issues.5: 917-928.

Relationship Between Religious Attitude and Marital Satisfaction (Case Study: Married Students of Bushehr University of Applied Sciences)

Amen Abbasi

Ph.D. student of sociology, member of Payame Noor University, Iran.

Abstract

In this research, in order to investigate the relationship between religious attitude and marital satisfaction of the married students of Bushehr University of Applied Sciences, after conducting the preliminary stages and reviewing the theoretical foundations of the research, Levine field theory was selected as the theoretical framework of the present study. The method used in this research is a survey method and data collection method through a structured questionnaire with a sample of 120 randomly selected individuals. According to the findings of this research, there is a significant relationship between the dependent variable of marital satisfaction and the independent variables of religious attitude, age, family income and education. The results of regression show that three variables of family income, religious attitude and education predict 54 percent of variance in marital satisfaction.

Key Words: Religious Attitude, Marital Satisfaction, Students